

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Departament de Dret

Facultat de Ciències Econòmiques
i Empresariales

**Introducció al dret
laboral i fiscal**

Curs 2004/2005

(Temari de dret laboral)

**Diplomatura Ciències
Empresariales**

Prof. Jordi AGRÀS ESTALELLA
Prof. Manel RULL

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Introducció al dret laboral i fiscal (Temari de dret laboral)

Curs 2004-2005

Prof. Jordi Agràs Estalella

Prof. Manel Rull

I. INTRODUCCIÓ AL DRET LABORAL.

Lliçó 1. El dret del Treball: Concepte, fonts i principis.

- 1.1 El conflicte laboral i la seva regulació jurídica.
- 1.2 Les relacions de treball i la regulació del conflicte; Perspectiva històrica: de la societat esclavista l'intervencionisme estatal en el conflicte industrial. Referències a la formació del dret del Treball espanyol.
- 1.3 El concepte de Dret del Treball
- 1.4 Les fonts del dret laboral. Fonts directes: Constitució i ordenament laboral; la llei laboral; el reglament laboral. La norma laboral internacional. L'organització Internacional del treball i la seva acció normativa. La Unió Europea i el Dret Social Comunitari. El conveni col·lectiu. El costum laboral. Els principis generals del dret.
- 1.5 Fonts indirectes: la jurisprudència.
- 1.6 Els principis d'aplicació de les normes laborals: concepte i sistematització.

Lliçó 2. El contracte de treball

- 2.1 Contracte de treball i relació laboral. Les relacions extralaborals.
- 2.2 Funcions del contracte.
- 2.3 Tipologia del contracte de treball. Els contractes de treball especials.

- 2.4 Els subjectes del contracte: El treballador i l'empresari. L'empresa i el centre de treball.
- 2.5 Elements del contracte: elements essencials. Elements accidentals. La forma. Documentació i prova del contracte.
- 2.6 Fase inicial del contracte de treball: el període de prova.
- 2.7 La política d'ocupació i les modalitats del contracte de treball.
- 2.8 El contingut del contracte: Drets i deures dels subjectes.
- 2.9 El temps de la prestació de treball: La jornada i l'horari de treball. Interrupcions de la jornada de treball.
- 2.10 El salari.
- 2.11 Les modificacions del contracte de treball: modificació no substancial i modificació substancial del contracte de treball.
- 2.12 La suspensió del contracte de treball. Concepte, causes i efectes.
- 2.13 L'extinció del contracte de treball. Concepte, causes i efectes
- 2.14 L'acomiadament com a causa d'extinció del contracte de treball.

Lliçó 3. Dret col·lectiu de treball: llibertat sindical i participació.

- 3.1 La llibertat sindical.
- 3.2 La llibertat sindical individual. Subjectes i contingut.
- 3.3 La llibertat sindical col·lectiva. Subjectes i contingut. La representativitat sindical.
- 3.5 Les associacions empresarials.
- 3.6 La participació en l'àmbit socioeconòmic: participació a l'empresa i participació institucional.
- 3.7 La representació unitària dels treballadors i funcionaris.
- 3.8 La representació en matèria de seguretat i salut laboral.
- 3.9 La representació sindical
- 3.10 El dret de reunió a l'empresa i les Administracions Públiques.

Lliçó 4. Dret col·lectiu de treball: Conflictes col·lectius i negociació col·lectiva

- 4.1 El conflicte col·lectiu de treball
- 4.2 Sistemes de solució de conflictes col·lectius. El procediment de solució.
- 4.3 La vaga. La regulació del dret de vaga.
- 4.4 El tancament patronal.
- 4.5 El dret a la negociació col·lectiva laboral
- 4.6 Tipologia d'instruments negocials
- 4.7 Els convenis col·lectius estatutaris.
- 4.8 La negociació col·lectiva dels funcionaris públics: règim jurídic.
- 4.9 La concertació social.

Lliçó 5. El dret de la seguretat social

- 5.1 Els sistemes de seguretat social. Tècniques de protecció i el sistema de seguretat social espanyol.
- 5.2 La relació jurídica de Seguretat Social. L'àmbit subjectiu de protecció
- 5.3 La gestió del sistema
- 5.4 El règim general. Entitats gestores. Subjectes protegits. Constitució de la relació jurídica i acció protectora.
- 5.5 Els règims especials i prestacions complementàries.

Lliçó 6. Administració laboral i jurisdicció social.

- 6.1 L'administració laboral a l'ordenament vigent: organització i competències.
- 6.2 La inspecció de Treball.
- 6.3 La potestat sancionadora de l'Administració en matèria laboral i de Seguretat Social.
- 6.4 Fiscalització jurisdiccional dels actes de l'Administració Laboral.
- 6.5 L'ordre jurisdiccional social.
- 6.6 El procés laboral

BIBLIOGRAFIA DEL DRET DEL TREBALL.

1. Bibliografia classes teòriques.

1.1 Manuals, tractats i obres generals.

ALONSO OLEA, M. y CASAS BAAMONDE, M.E: Derecho del Trabajo. Servicios de Publicaciones de la Universidad Complutense, Madrid, 1996.

DIEGUEZ CUERVO, G: Lecciones de Derecho del Trabajo. Ed.Civitas, Madrid, 1995.

GARCIA BECEDAS, G.: Introducción al Derecho español del Trabajo. Caracteres y Fundamento. Ed.Civitas. Madrid, 1993.

MARTIN VALVERDE, A.- RODRIGUEZ-SAÑUDO, F. y GARCIA MURCIA, J.: Derecho del Trabajo. Tecnos, Madrid. 1997.

MONTOYA MELGAR, A.: Derecho del trabajo. Ed. Tecnos, Madrid, 1997.

PALOMEQUE LOPEZ Y ALVAREZ DE LA ROSA: Derecho del Trabajo. Ed.CEURA.Madrid.1997.

SALA FRANCO, T. (dirección) ed al: Lecciones de Derecho del Trabajo.Ed. Tirant lo Blanch, Valencia, 1997.

VILLA GIL, L.E- GARCIA BECEDAS, G. Y GARCIA PERROTE, I.: Instituciones de Derecho del trabajo. Ed. Ceura, Madrid, 1991.

1.2 Repertoris normatius laborals.

1.2.1 Generals.

CRUZ VILLALON, J. Y MAEZTU GREGORIO DE TEJADA, J.: Estatuto de los Trabajadores. Legislación Social Básica, Ed. Civitas, Madrid 1996.

GALIANA MORENO JM y SEMPRERE NAVARRO AV: Legislación Laboral y de la Seguridad Social. Ed. Aranzadi, Pamplona.1997.

MONTOYA MELGAR, A. Y GARCIA ABELLAN, J.: Legislación Sindical. Ed. Tecnos, Madrid 1996.

OJEDA, A.-FERNANDEZ, M.F y CASTIÑEIRA FERNANDEZ, J.:Legislación de Seguridad Social. Ed. Tecnos, Madrid, 1995.

PEREZ AMOROS, F.-ROJO TORRECILLA, E. y MARTINEZ ABASCAL, V.: Normativa laboral. Vol.III: Legislación sindical. Ed.Bosch, Barcelona, 1988.

PEREZ AMOROS, F. y ROJO TORRECILLA, E.: Normativa laboral(Estatuto de Los Trabajadores y normas complementarias). Edición bilingüe anotada. Ed. Bosch Barcelona.1986.

RODRIGUEZ PIÑERO, M y OJEDA AVILES, A.: Legislación Laboral. Ed.Tecnos. Madrid, 1997.

RODRIGUEZ PIÑERO, M.-VALDES, F. y CASAS, M.E: Código de las leyes laborales. Ed La Ley 1995.

SERRANO MARTINEZJE, LÓPEZ LÓPEZ J, y SEQUIERA DE FUENTES M. Legislación social básica. Ed. Civitas, Madrid. 1987

1.2.2 Normativa laboral autonómica general.

CASAS BAAMONDE, M.E y PALOMEQUE LOPEZ, M.C: Legislación autonómica del Trabajo y Seguridad Social. (2 vol.). Ed. Tecnos, Madrid, 1984.

1.2.3 Normativa laboral de la Generalitat de Catalunya.

Legislació laboral bàsica i disposicions del Departament de Treball. Generalitat de Catalunya, Barcelona 1988.

PEREZ AMOROS, F. y ROJO TORRECILLA, E.: Normativa laboral. Vol. II: Legislación laboral i de la Seguridad Social de la Generalitat de Catalunya. Edició anotada. Ed. Bosch. Barcelona, 1987.

1.2.4 Normativa Europea Comunitària.

Diario Oficial de las comunidades Europeas (Edición especial 1985) Libre circulación De los trabajadores y política social (4 vol.) Oficina de Publicacions Oficials de les Comunitats Europees. Luxemburg.

CRUZ VILLALON J y GOMEZ MUÑOZ JM.: Legislación laboral de la Unión Europea. Ed.Tecnos, Madrid.1996.

1.2.5 Normativa Internacional: Organització Internacional del Treball.

Convenios Internacionales. Libro I: Convenios de la Organización Internacional del Trabajo. Ed. Lex Nova, Valladolid. 1981.

Convenios y recomendaciones de la OIT: 1919-1983.MTSS, 1984.

OIT: Convenios y recomendaciones internacionales de trabajo (1919-1984) Ginebra, 1985.

Repertoris jurisprudencials.

Repertori de jurisprudència del Tribunal Suprem. Ed. Aranzadi. Pamplona.

Repertori de jurisprudència del Tribunal Central de Treball. Ed. Aranzadi. Pamplona (últim vol. 1989-II).

Repertori de jurisprudència Aranzadi Social. Ed. Aranzadi. Pamplona. (des del 1989)

Repertori de jurisprudència del Tribunal Constitucional. Ed Aranzadi. Pamplona.

ACTIVITATS DOCENTS

1. PREVISIÓ I CONTINGUT.

1.1 Previsió.

La previsió de les activitats docents per al curs acadèmic 1996-1997 comprèn les següents:

- 1.1.1 Classes teòriques
- 1.1.2 Classes pràctiques
- 1.1.3 Seminaris
- 1.1.4 Recensions
- 1.1.5 Conferències col·loqui

1.2 Contingut.

1.2.1 Classes teòriques.

1.2.1.1. Finalitat.

Rau en la transmissió formativa del conjunt bàsic de conceptes, institucions, normes, preceptes i principis que conformen el Dret del Treball, amb la finalitat que l'alumne poseeixi un coneixement teòric suficient i adient de l'assignatura.

1.2.2 Classes pràctiques.

1.2.2.2. Finalitat.

Pretenem transmetre la metodologia i tècniques necessàries amb la finalitat que l'alumne pugui interpretar i aplicar correctament els principis i normes jurídiques de caire laboral, i establir la relació existent entre norma i fet social amb relevància jurídica. Amb aquesta finalitat, i de forma paral·lela i instrumental, les classes pràctiques procuren capacitar-lo per a l'adequada utilització tècnico-jurídica de les fonts de coneixement (normativa, jurisprudència i doctrina) i de les regles per les quals es realitza la sus-esmentada interpretació i aplicació.

1.2.2.3 Pautes organitzatives.

1.2.2.3.A Número y freqüència.

a)Es determinaran en funció del ritme de les explicacions teòriques.

b)Amb caràcter previ a l'inici de la primera classe pràctica, es realitzarà una sessió introductòria, destinada a l'explicació per part del professor de la finalitat que es pretèn assolir amb aquesta activitat docent i de les pautes organitzatives i metodològiques pròpies de la mateixa.

1.2.2.3.B. Aspectes formals.

- a) L'alumne que desitgi seguir les classes pràctiques amb caràcter regular, complimentarà una fitxa que entregarà al professor responsable de les mateixes.
- b) Els casos pràctics han de realitzar-se en equips de quatre alumnes.
- c) Els exercicis es realitzaran mecanogràficament o informàtica i a doble espai, per raons d'agilitzar llur lectura i valoració.
- d) L'extensió màxima i mínima dels exercicis no es predetermina.
- e) Els exercicis de casos pràctics s'entregaran a l'inici de cada classe pràctica. Ha d'entregar-se l'original del cas elaborat, éssent convenient que l'alumne en conservi una còpia a efectes de seguiment i participació a la classe pràctica.

1.2.2.3.C. Assistència.

- a) Si l'alumne desitja obtenir una qualificació que li permeti lliberar per curs la realització del cas pràctic a les proves finals, l'assistència i la presentació del corresponent exercici de cas pràctic, serà obligatòria, personal i regular. S'entén per regular l'assistència a totes les sessions pràctiques, fora de casos de força major degudament acreditats.

1.2.2.4. Pautes metodològiques.

1.2.2.4.A. Fase d'elaboració.

- a) En el cas pràctic els alumnes han de contestar les qüestions plantejades en el supòsit pràctic.
- b) En les respostes al cas pràctic hauran d'aportar-se les dades necessàries, tot fonamentant jurídicament la resposta.

1.2.2.4.B. Fase de debat.

- a) El professor a l'atzar designarà un alumne del grup per a que iniciï el plantejament de la primera qüestió a debat, a partir d'aquí s'iniciarà un torn obert de paraules, moderat pel professor, on hom hi podrà participar lliurement per a defensar el seu argument. Aquest procediment es seguirà per al debat de la resta de qüestions.

En la fase prèvia a l'elaboració del cas, el professor estarà a disposició dels alumnes per a l'orientació metodològica i pedagògica, cas que s'escaigui.

1.2.2.5.Pautes valoratives

Els exercicis es valoraran tot tenint en compte l'estudi i les anàlisis presentades de les qüestions plantejades, el material aportat- legal, jurisprudencial i doctrinal- la fonamentació de les respostes, i el bloc de conclusions a les quals arriba l'alumne, al final del procés.

1.2.2.5.A. Qualificació.

Els alumnes han d'obtenir una qualificació mínima de 5 punts en cadascun dels casos per a poder lliberar el cas pràctic de l'examen i millorar la qualificació obtinguda en les proves d'avaluació.

La qualificació obtinguda a les classes pràctiques duplica sempre el seu valor, sempre que s'hagi aconseguit la mitjana sus-esmentada. Per tant té el valor de dues preguntes de la prova d'avaluació. Per exemple, si un alumne obté un 6 de mitjana de classes pràctiques se li compta 12 per millorar la qualificació obtinguda en les proves d'avaluació.

Els alumnes que no assoleixin aquesta qualificació mínima, hauran de realitzar el cas pràctic de l'examen, sense que la qualificació obtinguda en els casos pràctics del curs influeixi per a res en la qualificació final.

Les qualificacions es publicaran amb antelació a la data de realització de les proves d'avaluació finals.

1.2.3 Seminaris.

1.2.3.1.Finalitat

La finalitat és estudiar i analitzar amb deteniment una determinada part de la matèria i facilitar a un reduït grup d'alumnes la possibilitat d'iniciar-se en la investigació.

1.2.3.2. Pautes organitzatives, metodològiques i valoratives.

En funció de les disponibilitats horàries i d'espai, aquestes pautes es faran a mans dels alumnes amb la suficient antel.lació.

1.2.4 Recensions.

1.2.4.1.Finalitat.

Resum i comentari crític d'una obra monogràfica relativa a alguna lliçó pròpia de la matèria, que permetrà a l'alumne aprofundir i completar els seus

coneixements de la disciplina, tot analitzant el contingut de textos doctrinals de cairejurídic-laboral.

1.2.4.A Pautes organitzatives.

Els alumnes podran realitzar una recensió d'alguna de les publicacions següents :

BALLESTER PASTOR, Mª A.: *Diferencia y discriminación normativa por razón de sexo en el orden laboral*. Ed. Tirant lo Blanch. València. 1994.

BAYLOS GRAU, A.: *Derecho de huelga y servicios esenciales*. Ed. Tecnos. Madrid. 1988.

BAYLOS GRAU, A.: *Derecho del trabajo: modelo para armar*. Ed. Trotta. 1991.

CALVO GALLEGO F.J.: *Contrato de trabajo y libertad ideológica. Derechos Fundamentales y organizaciones de tendencia*. CES. Madrid, 1995.

ESCUADERO RODRÍGUEZ, R.: *La representatividad de los sindicatos en el modelo laboral español*. Tecnos. Madrid, 1990.

FERNANDEZ LOPEZ, Mª F.: *El poder disciplinario en la empresa*. Ed. Civitas. Madrid

GARCIA ORTEGA, J.: *Las desigualdades salariales*. Ed. Tirant lo Blanch. València. 1994

GARRIDO PÉREZ E.: *La información en la empresa. Análisis jurídico de los poderes de información de los representantes de los trabajadores*. Consejo Económico y social. Madrid, 1995.

GIL Y GIL, J.L.: *La prescripción de las faltas laborales*. Ed. MTSS. Madrid. 1993

GÓMEZ MUÑOZ JM.: *Libre circulación de trabajadores en el empleo Público. Adecuación comunitaria del ordenamiento jurídico español*. Consejo económico y social. Madrid, 1996.

GOÑI SEIN, J.L.: *El respeto a la esfera privada del trabajador*. Ed. Civitas. Madrid. 1988.

GUANCHE MARRERO, A.: *El derecho del trabajador a la ocupación Efectiva*. Ed. Civitas. Madrid 1993.

MARTÍNEZ ABASCAL V.A.: *La nueva regulación de la movilidad funcional*.

Aranzadi. Pamplona, 1996.

MERCADER UGUINA J.R.: *Estructura de la negociación colectiva y relaciones entre convenios*. Civitas. Madrid, 1994.

NAVARRO NIETO F.: *Los despidos colectivos*. Civitas. Madrid, 1996.

PALOMEQUE LOPEZ, MC.: *Derecho del trabajo e ideología*. Ed. Tecnos. Madrid. 1995.

RODRIGUEZ RAMOS, MJ.: *La cesión ilegal de trabajadores tras la reforma de 1994*. Ed. Tecnos. Madrid. 1994.

ROJAS RIVERO, GP.: *La libertad de expresión del trabajador*. Ed Trotta. Madrid. 1991.

MARTINEZ ABASCAL V.A.: *La nueva regulación de la movilidad funcional*. Aranzadi. Pamplona, 1996.

MERCADER UGUINA J.R.: *Estructura de la negociación colectiva y relaciones entre convenios*. Civitas. Madrid, 1994.

NAVARRO NIETO F.: *Los despidos colectivos*. Civitas. Madrid, 1996.

PALOMEQUE LOPEZ, MC.: *Derecho del trabajo e ideología*. Ed. Tecnos. Madrid. 1994.

RODRIGUEZ RAMOS, MJ.: *La cesión ilegal de trabajadores tras la reforma de 1994*. Ed Tecnos. Madrid. 1994

ROJAS RIVERO, GP.: *La libertad de expresión del trabajador*. Ed Trotta. Madrid. 1991.

VALDES DE LA VEGA B.: *La profesionalidad del trabajador en el contrato laboral*. Trotta. Madrid, 1997.

1.2.4.2.B.Estructura.

La recensió constarà de dues parts: la primera haurà de contenir un resum de les idees centrals de l'obra i la segona inclourà un comentari personal del text.

1.2.4.2.C.Extensió.

Serà de 16 folis mecanografiats o impresos a doble espai, la meitat dels quals seran destinats a resum i l'altra meitat al comentari crític.

1.2.4.2.D.Termini d'entrega.

El termini d'entrega es fixa pel dia 5 de maig del 2005, a les 13'00 h.

1.2.4.3.Pautes metodològiques.

1.2.4.3.A.Elaboració de la recensió.

- a) Resum. S'ha de concretar en la descripció de l'estructura, la sistemàtica i les principals idees de l'obra.
- b) Comentari personal. Ha d'adreçar-se a la formulació d'un judici personal de l'obra. Pot afectar a l'estructura, a la metodologia o al contingut de l'obra. Cal necessàriament fer l'observació que el judici personal ha d'estar jurídicament fonamentat i raonat. Amb aquesta finalitat l'alumne haurà d'utilitzar alguna o algunes de les fonts de coneixement (normatives, jurisprudencials o bibliogràfiques).

1.2.4.3.B.Seguiment del treball de l'alumne.

Dins l'horari d'atenció als alumnes el professor Jordi Agràs assistirà i orientarà als alumnes sobre les qüestions que susciti l'elaboració i la recensió.

1.2.4.4.Pautes valoratives

1.2.4.4.A.Elements de valoració.

En la valoració de les recensions es prendrà en consideració, com elements preferents per la seva qualificació, la capacitat de síntesi, la claredat i la precisió expositives i l'adequada fonamentació del judici personal.

1.2.4.4.B.Qualificació.

- a) Els alumnes han d'obtenir una qualificació mínima de 5 punts per poder millorar la nota final.
- b) Els alumnes que no arribin a aquest mínim, no experimentaran cap reducció en la qualificació final

1.2.4.4.C.Publicació de les qualificacions.

Després d'una entrevista amb l'alumne, si el professor ho considera oportú, es publicaran les qualificacions amb antelació a la prova final.

1.2.5. Conferències col·loqui.

1.2.5.1 Finalitat.

Exposició per part d'un tècnic o professional de reconeguda solvència (jutge, magistrat, inspector de treball, professor universitari, tècnic de l'Administració pública, dirigent sindical o empresarial, ...) d'un tema sòcio-laboral d'interès i actualitat, seguit d'un col·loqui obert a tots els alumnes. Amb aquesta activitat es procura proporcionar a l'alumne una visió actual d'una determinada problemàtica

jurídico-laboral, tot complementant-se alhora altres activitats docents realitzades per l'Àrea de Dret del Treball i de la Seguretat Social.

1.2.5.2. El tema objecte de la conferència, així com la data i el lloc de celebració s'anunciaran oportunament.

1.2.5.3. Pautes valoratives.

Atesa la naturalesa d'aquesta activitat, no és susceptible d'ésser avaluada de forma directa. Pot ser-ho de forma indirecta, mitjançant les corresponents proves d'avaluació, tot verificant-se el coneixement de determinats aspectes de matèries de Dret del treball que tinguin relació amb les conferències impartides.

2. AVALUACIONS.

L'avaluació dels coneixements adquirits es realitzarà mitjançant una prova, al mes de juny. Al mes de setembre per als alumnes que no s'hagin presentat o no hagin superat la prova final

Estructura.

Cadascuna de les proves constarà de dues parts. La primera consistirà en respondre quatre preguntes del temari del curs (dues de la part d'introducció al dret laboral i dues de la part d'introducció al dret fiscal), i la segona en la realització de dos casos pràctics.

Qui hagi superat els casos pràctics del curs lliberarà la realització del cas pràctic de dret laboral de l'examen.

Per la realització del cas pràctic els alumnes podran utilitzar tota la documentació bibliogràfica, normativa i jurisprudencial que considerin adient, en suport paper, però no es permetrà l'intercanvi de la mateixa.

Tots els exercicis es faran per escrit, excepte en els supòsits de força major acreditats convenientment.

Publicació de les qualificacions.

El mateix dia de la realització de les proves s'indicarà la data de publicació de les qualificacions.

Revisió de proves.

En el moment de publicar-se les qualificacions s'indicarà els dies i hores de revisió.

Criteris generals d'avaluació.

Qualificació de proves finals.

Cadascuna de les preguntes teòriques i el cas pràctic de les proves finals es qualificaran de 0 a 10 punts. La qualificació de la prova s'obindrà amb la mitjana corresponent.

Per acord adoptat a l'Àrea de Dret del Treball una pregunta en blanc o totalment errònia (valoració = 0) implicarà suspendre directament la convocatòria.

Els treballs i recensions no estan implicats directament en la nota final malgrat que es tindran en compte en el moment de realitzar la valoració global.